Магазин № 22
С
Индекс №

№ 38 30

მთავრობის ორგანო

საქართველოს რესპუბლიკა

ყოველდღიური გაზეთი
წელიწადი მეორე

ფასი 2 მან. ოთხშაბათი, 18 თებერვალი 1920 წ.

მთავრობის ორგანო, ყოველდღიური გაზეთი
(ოფიციალური და არა ოფიციალური განყოფილებით)
საქართველოს რესპუბლიკა

მიიღება ხელის მოწერა გაზ. „საქ. რესპ." 1920 წლისთვის. გაზეთი ღირს 1 თვით 40 მანეთი, ცალკე ნომერი ყველგან 2 მანეთი. განცხადების ფასი პირველ გვერდზე პეტიტის სტრიქონი 3 მ. 50 კ. და 4 გვერდზე 3 მ. სამგლოვიარო განცხადება ჩვეულებრ. ზომისა 80 მ. 1 იანვრ. გაზ. ნისიად არავის გაეგზავნება. რედაქციის კანტორის მისამართი: ტფილისი, ბარონის ქუჩა № 6. ტელეფონის 1—82.

ბიბლიოთეკა
თბილისი

საქართველოს რესპუბლიკის კონსტიტუციის პროექტი*)

სახელმწიფო ფინანსები.

1. არავითარი გადასახადი არ შეიძლება იქნეს დაწესებული, ან შეკრებილი, თუ წინასწარ ის პარლამენტის მიერ იქნა დადასტურებული.

შენიშვნა: ადგილობრივ თვითმმართველობათა უფლება გადასახადების დაწესებისა განისაზღვრება ცალკე კანონით.

2. არავინ განთავისუფლდება სახელმწიფო გადასახადისაგან, გარდა კანონით განსაზღვრულ შემთხვევებისა.

3. თუ არა კანონის ძალით არავითარი პენსია, ჯილდო და საზოგადოთ ხარჯი არ შეიძლება იქნეს გაღებული სახელმწიფო ხაზინიდან.

4. პარლამენტის ნებადაურთველად არ შეიძლება იქნეს აღებული სახელმწიფო სესხი და არც რაიმე ფინანსიური ვალდებულება.

5. როდესაც პარლამენტის სხდომები შეწყვეტილია, და სესხის აღებას კი საჭიროება მოითხოვს, საჩქაროდ უნდა იქნეს მოწვეული პარლამენტის სხდომა.

6. სახელმწიფო ყოველი შემოსავალ-გასავალი ბიუჯეტში უნდა იქნეს აღნიშნული. ბიუჯეტი ყოველწლივ უნდა წარედგინოს პარლამენტს დასამტკიცებლად.

7. თუ ბიუჯეტის დამტკიცება პარლამენტმა ვერ მოასწრო საფინანსო წლის დამდეგამდე, მთავრობას უფლება ეძლევა სახელმწიფო ხარჯები ახალი ბიუჯეტის დამტკიცებამდე წინა წლის ბიუჯეტის მიხედვით დაფაროს პარლამენტის ნებართვით.

8. ხარჯის გადატანა ბიუჯეტის ერთი მუხლიდან მეორეში არ შეიძლება პარლამენტის ნებადაურთველად.

სახელმწიფოებრივი ტერიტორია.

1. სახელმწიფოებრივი ტერიტორიის გაცემა, გაყოფა და გაცვლა შეუძლებელია.

სახელმწიფოებრივი ტერიტორიის გადიდება ან საზღვრების შესწორება ხდება მხოლოდ კანონმდებლობითის წესით.

2. ადმინისტრატიული დაყოფა და თვითმართველ ერთეულთა საზღვრების დადგენა და შეცვლა სწარმოებს მხოლოდ კანონმდებლობითის წესით.

საზოგადო დებულებანი.

1. საქართველო არის თავისუფალი, დამოუკიდებელი და განუყოფელი სახელმწიფო.

მუდმივი და უცვლელი ფორმა პოლიტიკური წყობილებისა, არის დემოკრატიული რესპუბლიკა.

2. საქართველოს დემოკრატიული რესპუბლიკა ნეიტრალური სახელმწიფოა.

3. საქართველოს დედაქალაქი არის ტფილისი, სადაც მუდმივად იმყოფება საქართველოს პარლამენტი და მთავრობა.

4. საქართველოს სახელმწიფოებრივი ენა არის ქართული ენა.

5. ყოველი კანონი ან მთავრობის ბრძანება სავალდებულო ხდება მხოლოდ მაშინ, როცა იგი კანონიერის წესით ცხადდება.

პარლამენტი.

1. საქართველოს რესპუბლიკის წარმომადგენლობითი ორგანო არის „საქართველოს პარლამენტი", რომელიც შესდგება საყოველთაო პროპორციული თანასწორი, პირდაპირი და ფარული კენჭის ყრით არჩეული 120 დეპუტატისაგან. არჩევნებში მონაწილეობის უფლება აქვს ყოველ სრულწლოვან მოქალაქეს, განურჩევლად სქესისა, რომელსაც 20 წელი შესრულებია. პარლამენტი აირჩევა ორი წლის ვადით.

2. პარლამენტის წევრთა ასარჩევად რესპუბლიკა დაყოფილია საარჩევნო ოლქებად, თანახმად საარჩევნო კანონისა, თვითეულ ოლქს უნდა მიეკუთვნოს განსაზღვრული პროპორციული რიცხვი დეპუტატებისა მცხოვრებთა რაოდენობის მიხედვით.

3. პარლამენტის წევრები წარმომადგენენ მთელ ერს და არა ცალკე პროვინციას, რომელმაც ისინი აირჩია.

4. პარლამენტის წევრი პასუხისგებაში არ მიეცემა იმ აზრის და შეხედულებისათვის, რომელსაც იგი გამოთქვამს თავის მოვალეობის ასრულების დროს. პარლამენტის წევრის პიროვნება ხელშეუხებელია. არ შეიძლება იგი დატუსაღებულ იქნეს ან სასამართლოში მიეცეს, სანამ პარლამენტის წევრათ ითვლება, ვიდრე თვით პარლამენტმა ამის დასტური არ მისცა, გამონაკლისს შეადგენს ისეთი შემთხვევა, როცა მას დანაშაულის ჩადენის დროს მოუსწრებენ. ეს შემთხვევა, დაუყონებლივ უნდა ეცნობოს პარლამენტს. დატუსაღებული ან სასამართლოში მიცემული პარლამენტის წევრი უნდა განთავისუფლებულ იქნეს ვიდრე ამას პარლამენტი მოითხოვს.

5. პარლამენტის წევრებს მიეცემათ კანონით განსაზღვრული გასამრჯელო.

6. პარლამენტის წევრს არ შეუძლიან იმავე დროს რაიმე ჯამაგირიანი თანამდებობა ეჭიროს სახელმწიფო ან ადგილობრივ თვითმმართველობის სამსახურში. იგი შეიძლება იყოს მხოლოდ მთავრობის წევრი, სახელმწიფო კონტროლიორი, ან ეჭიროს თვითმმართველობის ხმოსნის ან რაიმე საპატიო თანამდებობა. დეპუტატს შეუძლია მიიღოს მთავრობისაგან რაიმე პოლიტიკური დავალება არა უმეტეს ექვსი თვისა.

7. პარლამენტი ამ კონსტიტუციით დადგენილ ფარგალში ერის სუვერენობის მატარებელია.

8. პარლამენტი გამოსცემს კანონებს, დეკრეტებს და დადგენილებებს, მათი გამოქვეყნების წესი ცალკე კანონით იქნება განსაზღვრული.

9. პარლამენტს ეკუთვნის უმაღლესი გამგებლობა ჯარის და საერთო რესპუბლიკის ყველა შეიარაღებული ძალების. პარლამენტის უფლებას შეადგენს ომის გამოცხადება, ზავის ჩამოგდება, დამტკიცება საზავო, სავაჭრო და სხვა ხელშეკრულებისა უცხო სახელმწიფოებთან. ამნისტიის უფლება აქვს მხოლოდ პარლამენტს. პარლამენტი ამტკიცებს ბიუჯეტს საშინაო და საგარეო სესხს, აირჩევს იმ პირთ, რომელთა არჩევა კონსტიტუციით ან კანონით აქვს მიკუთვნებული, და საერთო კონტროლს უწევს აღმასრულებელ ხელისუფლებათა მოქმედებას.

10. პარლამენტის სხდომები საჯაროა, მაგრამ პარლამენტს შეუძლიან განსაკუთრებულ დადგენილებით ფარულად გამოაცხადოს თავისი სხდომა ან ნაწილი სხდომის (მუხლ. 33).

11. პარლამენტი თვითონ გაარჩევს თავის წევრთა რწმუნებულობის და გადასწყვეტს ყოველივე დავას ამ საგანზე (შედარ.-შტატი გან. ხ. მ.—ს.).

12. პარლამენტი ყოველ საკითხს სწყვეტს ხმის მარტივი უმრავლესობით (ნახევარი) გარდა იმ შემთხვევისა, როდესაც რეგლამენტით ან კანონით სხვა რაოდენობა არის დადგენილი.

13. პარლამენტის სესიის გახსნა მხოლოდ იმ შემთხვევაში შეიძლება, თუ დეპუტატთა საერთო რიცხვის ნახევარზე მეტი გამოცხადდა (იხ. შედარება შვეიც. კონსტ. № 87 მუხლის 28).

14. პარლამენტის წევრთ უფლება აქვთ მთავრობისადმი შეკითხვის და კითხვის მიცემისა. წესი და ფარგალი შეკითხვის და კითხვის მიცემის განისაზღვრება კანონით და რეგლამენტით (მუხლ. 40).

15. პარლამენტი თვითონ განსაზღვრავს რეგლამენტის საშუალებით წესს, რომლის მიხედვით იგი მოქმედობს თავის ფუნქციების ასრულების დროს (მუხლ. 46).

16. პარლამენტის სესია იკრიბება ყოველ წელიწადს ნოემბრის პირველ კვირა დღეს.

17. პარლამენტის სესიის დროებით შეჩერება, უნდა მოხდეს პარლამენტის გადაწყვეტილებით.

18. პარლამენტის მუშაობა შეიძლება შეწყვეტილ იქნეს წელიწადში არა უმეტეს ხუთი თვისა განსაკუთრებულ შემთხვევაში მისი მოწვევის უფლება აქვს მთავრობას ან პარლამენტის პრეზიდიუმს. პარლამენტის შეკრება სავალდებულოა, თუ ამას დეპუტატთა ერთი მეოთხედი მოითხოვს.

19. ინიციატივის უფლება ეკუთვნის პარლამენტის ყოველ წევრს, თვითმმართველობას ან 5,000 ამომრჩეველს.

20. სამი მაზრის ერობის, ან 20,000 ამომრჩევლის ხელმოწერილი მოთხოვნილებით პარლამენტი ვალდებულია კანონპროექტი საბოლოოდ განხილვის შემდეგ ხალხის წინაშე დასვას კენჭის საყრელად (რეფერენდუმი).

21. პარლამენტი თვითეულ სესიის დასაწყისში აირჩევს პრეზიდიუმს. ერთი და იგივე პირი არ შეიძლება თავმჯდომარედ და მის ამხანაგად იყოს ორი სესიის განმავლობაში.

მოქალაქეობა.

6. საქართველოს მოქალაქედ ჩაითვლება:

ა) შვილი საქართველოს მოქალაქისა, დაბადებული საქართველოს ტერიტორიაზე, ან მის გარეთ;

ბ) ქორწინების გარეშე შობილი საქართველოს მოქალაქე დედისაგან;

გ) ცოლი ან ქვრივი საქართველოს მოქალაქე ქმრისაგან;

დ) კანონიერის წესით შვილად აყვანილი საქართველოს მოქალაქისაგან;

ე) უცხოეთში გათხოვილი საქართველოს მოქალაქე ქალი, რომელიც დაქვრივების ან განქორწინების შემდეგ განაცხადებს საქართველოს მოქალაქეობის მიღების სურვილს; ხოლო უწლოვანი შვილი ასეთი ქვრივისა ან განქორწინებულისა, თუ იგი ერთი წლის განმავლობაში და სრულ წლოვანების შემდეგ არ განაცხადებს მამის მოქალაქეობაში დარჩენის სურვილს;

ვ) უცხოელთა უწლოვანი შვილი, ქორწინებაში თუ მის გარეშე შობილი, იმ დღიდან, როცა მისი მშობლები მიიღებენ საქართველოს მოქალაქეობას.

ზ) შვილი საქართველოს იმ მოქალაქე ქალისა, რომელიც უცხოელს მისთხოვდება, მაგრამ მუდმივად სცხოვრობს საქართველოს ტერიტორიაზე, თუ იგი ერთი წლის განმავლობაში დასრულწლოვანების შემდეგ არ განაცხადებს, რომ სურს მამის მოქალაქეობა შეინარჩუნოს, და

თ) ვინც ნატურალიზაციით მოიპოვებს საქართველოს მოქალაქეობას.

7. ნატურალიზაციით მოქალაქეობის მოპოვებისათვის შუამდგომლობის აღძვრა შეუძლიან უცხო ქვეშევრდომს ან უქვეშევრდომოს, რომელიც უკანასკნელი 3 წლის განმავლობაში განუწყვეტლივ სცხოვრობს რესპუბლიკის ტერიტორიაზე. შუამდგომლობა უნდა წარედგინოს რესპუბლიკის მთავრობას, რომელიც ერთი წლის შემდეგ დღიდან შუამდგომლობის აღძვრისა განიხილავს მის თხოვნას და მიანიჭებს მთხოვნელს მოქალაქეობას, თუ ეს მის სახელმწიფოსა და საზოგადოებისათვის მავნე პირად არ მიაჩნია. თხოვნის შეტანიდან განხილვამდე მთხოვნელი აუცილებლად საქართველოში უნდა ბინადრობდეს.

შენიშვნა 1. ყოველი უცხო ქვეშევრდომი, რომელსაც რაიმე თვალსაჩინო ღვაწლი მიუძღვის რესპუბლიკის წინაშე თავისი სამეცნიერო შრომით, სამხედრო დახმარებით, საზოგადოებრივი მოღვაწეობით თუ სხვა მხრივ, შეიძლება ამ ვადის მოუთხოვნელადაც იქნეს მიღებული საქართველოს მოქალაქედ.

შენიშვნა 2. ვადის მოუთხოვნელად შეიძლება მიღებულ იქნეს საქართველოს მოქალაქედ აგრეთვე ყოველი უცხო ქვეშევრდომი ქართველი.

8. საქართველოს რესპუბლიკის მოქალაქეს არ შეუძლიან იყოს იმავე დროს უცხო სახელმწიფოს მოქალაქე.

9. საქართველოს რესპუბლიკის მოქალაქეობას ჰკარგავს:

ა) ვინც რესპუბლიკის წინაშე ცალკე კანონით განსაზღვრულ სახელმწიფოებრივ მოვალეობათა შესრულების შემდეგ განაცხადებს უარს საქართველოს მოქალაქეობაზე და უცხო სახელმწიფოს მოქალაქეობას მოიპოვებს ნატურალიზაციის წესით.

ბ) ვინც უცხო სახელმწიფოს სამხედრო ან სამოქალაქო თანამდებობას მიიღებს საქართველოს მთავრობის ნებადაურთველად.

ვინც უცხო ქვეშევრდომს მისთხოვდება და არ განაცხადებს საქართველოს მოქალაქედ დარჩენის სურვილს.

---

*) საქართველოს რესპუბლიკის კონსტიტუციის დებულებანი: 1) „აღმასრულებელი ხელისუფლება", 2) „მოქალაქეთა უფლებანი", 3) „სოციალური უფლებანი", 4) „სწავლა განათლება", 5) „სქესთა უფლებრივობა", 6) „რესპუბლიკის სამხედრო ძალები", 7) „სასამართლო", 8) „სახელმწიფო და ეკლესია", 9) „ადგილობრივი მართველობანი", 10) „სახელმწიფო მოხელენი". დაიბეჭდა გაზ. „საქ. რესპ.", 1919 წ. 295 და 296—№-ში.